

ся мати справу з відносно великою кількістю інформації, яку треба переробити і засвоїти.

У позааудиторний час студент може закріпити свої знання під час чергувань у клініці, де може собі реально уявити умови праці в цьому медичному закладі. Залучення студентів до чергувань разом із викладачами та провідними фахівцями лікарні створює умови для максимальної самостійності студентів і найактивніше стимулює вироблення в них практичних навичок.

Сам характер сучасної медицини, її розвиток роблять необхідними широкий творчий підхід у викладанні, а це неможливо без розвитку науки на кафедрі. Найефективніша в розвитку творчих здібностей студентів частково-пошукова та дослідницька самостійна робота, яка займає чільне місце у вивченні внутрішніх хвороб. Одне з обов'язкових завдань самостійної роботи студентів - участь їх у наукових дослідженнях, що дозволить забезпечити навчання клінічної майстерності і сприяє формуванню клінічного мислення. Науково-дослідна робота спрямована на розширення і поновлення знань. Самостійна робота в студентському гуртку навчає студентів умінню визначати мету і завдання дослідження, самостійному опануванню допоміжними методами обстеження, проведенню диференційної діагностики хвороб внутрішніх хвороб, користуванню спеціальною літературою, формує навички патентно-ліцензійної роботи. Тематика студентських робіт узгоджується з темами наукових праць, які виконуються на кафедрі. Результати наукових досліджень студенти доповідають на клінічних і студентських наукових конференціях, публікують у тематичних збірниках.

Отже, навчання за кредитно-модульною системою передбачає, що студент має навчатися сам, а викладач - лише ставити перед ним загальну мету, спрямовувати активну пізнавальну діяльність, надавати допомогу та контролювати процес самоосвіти. Адже вміння самостійно вчитися - це важлива характерна риса творчої, розвиненої особистості, яка зможе стати висококваліфікованим фахівцем у майбутньому.

ОПТИМІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ПАТОМОРФОЛОГІЇ

*Гасюк А.П., Ніколенко Л.Г., Новосельцева Т.В., Ройко Н.В.,
Проскурня С.А., Черняк В.В.*

Оптимізація навчального процесу (*лат. optimus*) - це процес пошуку найкращого, на думку фахівців, варіанта, методики навчання студентів. Разом із тим, наслідки оптимізації методів самостійної роботи студентів мають відповідати достатньому рівню підготовки майбутніх спеціалістів, який постійно контролюється складанням ліцензійного інтегрованого іспиту "Крок-1", "Крок-2".

Реорганізація підготовки спеціалістів із вищою освітою спрямована на розв'язання низки проблем, серед них - підготовка конкурентоспроможного фахівця, ґрунтовно обізнаного в сучасних наукових досягненнях. Це допоможе йому орієнтуватись у питаннях діагностики хвороб, виборі методів лікування, передбачати прогноз хвороби. Тому вища медична освіта в умовах сьогодення передбачає створення оптимальних умов, мето-

дик навчання майбутнього спеціаліста-медика. Серед них стала доступною мережа Інтернет як джерело наукової інформації з будь-яких питань.

Разом із тим студентам молодших курсів бракує часу і не завжди зрозумілі окремі наукові праці. Інтернет не може замінити і знецінити роль підручника, монографічної літератури, а також наукових досягнень викладачів вузу.

На кафедрі патологічної анатомії за останнє десятиріччя виконана низка наукових досліджень у галузі стоматології, які захищені фахівцями суміжних спеціальностей (терапевтами, хірургами, ортопедами-стоматологами та ін.) у вигляді кандидатських і докторських дисертацій. Приводом до цих досліджень був занепад знань із патоморфології хвороб зубощелепної системи людини на сучасному рівні, а також відсутність серйозних науково-методичних розробок для навчання студентів стоматологічного факультету.

Була розв'язана провідна проблема стоматології – захворюваність на карієс, пов'язана з редукцією окремих елементів коронки молярів та пре-молярів, встановлено просторове розташування функціональних одиниць емалі – емалевих призм у підвищених ділянках зуба – горбиках, стилях, гребенях. Рекомендований новий проект номенклатури анатомічних утворів (борозен та ямок). Обґрунтована профілактика карієсу в дітей шляхом закриття карієсогенних ямок, борозен під час реконструктивних ортодонтичних заходів для збереження прикусу і відновлення жувальної функції. Гістохімічно встановлені слабка мінералізація тонкого шару емалі ямок та борозен, відсутність емалевих призм, що відповідає структурі первинної емалі.

Науковими дослідженнями кафедри були уточнені проблемні питання, такі як процес ушкодження емалі зуба на стадії крейдяної та пігментованої плям. Електронна мікроскопія крейдяної плями виявила ушкодження емалевих призм у вигляді "цукру, що тоне", тоді як пігментована пляма – без ушкодження емалевих призм і мала зворотний характер.

Вивчення патоморфології пульпітів дозволило пояснити їхню неврогенну теорію за Вайсом. Морфологічним підтвердженням невритогенної теорії є термінальна дегенерація нервових закінчень, яка відбувається за двома фазами: "темної" та осередкової.

Кафедра патологічної анатомії постійно працює над питанням оптимізації самостійної роботи студентів шляхом удосконалення її на практичних заняттях (опанування практичними навичками шляхом діагностики макро- та мікропрепаратів, електронограм із різних загально-патологічних процесів, розв'язання ситуаційних задач). Нині, маючи наукове обґрунтування з багатьох стоматологічних проблем, створена мультимедійна демонстрація проблем карієсу, пульпіту, періодонтиту, одонтогенних пухлин, а також створений аналогічний банк мікрофотографій. Він розданий студентам на дисках для самостійного опрацювання патоморфології стоматологічних хвороб на всіх структурно-функційних рівнях під час підготовки до практичних занять та іспиту.

На мультимедійних слайдах студенти мають можливість аналізувати на тканинному, клітинному, субклітинному та молекулярному рівнях патологію зубощелепної системи. З метою контролю знань студентів за цими розділами створені тести-алгоритми діагностики препаратів, які ввійшли у відповідні рейтингові заняття.